

[Ole Bjørn Kraft.]

Overenskomst i 1924. Mit Partis Standpunkt til denne Traktat er velkendt, og jeg skal ikke nu, da den har været en Kendsgerning i en Række Aar, paa ny optage Diskussionen om den. Vi mener, at den var et Fejlgreb fra dansk Synspunkt, og vi har kun faaet denne Opfattelse begrundet i hele den Udvikling, som har fundet Sted siden da. Men det nytter jo ikke at græde over den spildte Mælk, derimod vel at søge at hindre eventuelle skadelige Følger og i Fællesskab søge at gøre vor Stilling saa gunstig som muligt, naar Spørgsmaalet om Traktatens Ophævelse eller Fortsættelse melder sig ved dens Udløb i 1944 eller ved en tidligere Lejlighed.

Herhjemme beskæftiger vi os jo til daglig ikke meget offentlig med disse Forhold, men deraf tror jeg ikke, vi har Lov til at slutte, at Interessen ikke er til Stede i den danske Befolkning, eller at Sagens Udvikling er os ligegyldig. I Norge er det østgrønlandske og det grønlandske Spørgsmaal i det hele taget Genstand for en meget livlig Omtale, og der udfoldes fra norsk Side en meget betydelig Agitation baade i selve Norge og i Udlandet til Støtte for de norske Synspunkter og til Fremme af de norske Interesser, en Agitation, som paa mange Maader ikke er forblevet uden Virkning. Under disse Omstændigheder er det sikkert rigtigt ogsaa fra dansk Side nu og da at give Udtryk for vor Opfattelse og baade overfor Omverdenen og os selv at præcisere vor Opfattelse og vor faste Villie til ikke at fravige det danske Hovedsynspunkt, som er, at vi betragter os som de rette Indehavere af Suverænetetsretten over hele Grønland, saaledes som Statsministeren saa rigtigt for nylig har givet det Udtryk, og at vi ikke har til Hensigt at give Afkald paa denne Ret, hverken for hele Grønland eller Dele deraf.

Siden 1924 har der fra norsk Side i Ly af Traktaten været udfoldet en livlig Virksomhed i Østgrønland, og da det vist ikke er almindelig bekendt i Danmark, hvor stort Omfang denne norske Virksomhed har, og hvilke Resultater der er opnaaet, vil jeg finde det rigtigt at benytte Lejligheden til at give nogle Oplysninger herom, i Hovedsagen byggende paa et Værk af den kendte norske grønlandsinteresserede Højesteretsadvokat Gustav Smedal: „Erhvervelse af Statshøjhed over Polaromraader“, der i meget høj Grad beskæftiger sig med det østgrønlandske Spørgsmaal. Jeg skal ikke gaa meget i Detailler ved Skildding af de enkelte Fangstekspeditioner og

det Udbytte, de har opnaaet, men søge at sammendrage Resultatet af den norske Virksomhed paa Østgrønlands Kyst i de sidste 6 Aar. Som et Hovedpunkt skal jeg da straks nævne Oprettelsen af den norske Radiostation i Myggebugten; den blev oprettet i 1922 paa Foranledning af Geofysisk Institut i Tromsø, var ikke i Virksomhed fra 1923 til 1926, men har siden 1926 fungeret regelmæssigt og er blevet et Centrum for det, som Advokat Smedal kalder den norske Kolonisation i Østgrønland, idet Fangstfolkene har slaaet sig ned Nord og Syd for denne Station. Paa Hudson-Landet, hvor Myggebugten er, har Nordmændene bygget 13 Huse. Da de ligger med passende Mellemrum for Fangst, er det meste af Hudson-Landet paa denne Maade gjort til norsk Fangstomraade. Vi har paa dette Sted, det saakaldte Homes Forland, 2 danske Huse fra Østgrønlands Kompagnis Dage, og det er nu interessant at bemærke, at de norske Huse er lagt saaledes, at det efter Nordmændenes Opfattelse vil være meget vanskeligt at drive Fangst fra disse Huse, da de vil blive udkurreret af Nordmændene.

Længere mod Nord har Nordmændene bygget Huse paa Clavingøen og paa Landet indenfor denne Ø, og derved behersker de ogsaa dette Omraade. Et af disse Huse har været taget i Besiddelse af Østgrønlands Kompagni, men er nu atter paa norske Hænder. Endvidere har de oprettet 8 Huse paa Wollaston Forland, som ligger Nord for Clavingøen. Ogsaa her mener Nordmændene at have faaet Fangstomraadet under deres Kontrol. Fra Østgrønlands Kompagnis Tid findes der her paa Sandodden et dansk Hus. Det var Nord for Hudson-Landet. I 1929 begyndte Nordmændene at oprette Stationer Syd for Hudson-Landet; hvor mange der er oprettet, ved vi ikke nøjagtigt, men man kan gaa ud fra, at der mellem Franz Josefs Fjord og Davysund er blevet rejst over 20 Huse. Paa hele Strækningen mellem Wollaston Forlands Nordkyst og Davysund er der blevet rejst mindst 55 Huse; nogle opgør Tallet betydeligt større, saaledes har Tallet 80 været nævnt. Hele den ca. 300 km lange Strækning er saaledes blevet et sammenhængende norsk Fangstomraade. Her ligger for Tiden efter Advokat Smedals Opgivelse kun 3 danske Huse.

Vender vi os derefter til den danske Virksomhed i Østgrønland i disse Aar, siden 1924, saa støder man jo straks paa den vigtigste Begivenhed, Oprettelsen af Eskimokolonien ved Scoresbysund. I 1924 sendtes paa Initiativ af den Ferslewske Presse en